

Ескалација насиља у Либији оставила је западне владе прилично збуњене око тога како реаговати на народне револте који се шире Блиским истоком.

У једном тренутку су догађаји у Тунису, Египту, и сада у Либији упоређивани са Француском револуцијом и падом Берлинског зида. Већ у следећем тренутку, такве оцене су ублажаване, очито због спознаје како би се побуне могле одразити на стратешке и економске интересе Запада, пише Чарлс Капчан, професор међународних односа на свеучилишту Џордтаун у “International Herald Tribune”-у.

Конфузија је разумљива. Немири реafirмишу универзалну жељу да се чује глас достојанства и уједно омогућавају да се демократија укорени на Блиском истоку.

У исто време, побуне не могу проћи без крви, али и рушења режима на које се Запад ослања због енергетских и стратешких интереса, сматра Капчан.

Мајкл Харт и Антонио Негри у “Гардијану” наглашавају да последња збивања не треба повезивати с одређеним догађајима из прошлости, већ да је реч о оригиналном експерименту који отвара нове политичке могућности, изнад регионалног оквира.

Двојица аутора сматрају да ће борба у арапском свету у идућој деценији бити слична ономе што се у прошлој деценији збивало у Латинској Америци. То ће бити једна врста политичког експеримента – снажни социјални покрети довшће до формирања напредних влада, као што је био случај у Аргентини, Бразилу, или Венезуели и Боливији.

Револт у Тунису, Каиру или Бенгазију уздрмао је политичке стереотипе да су Арапи суздржани када треба бирати између секуларних диктатура и фанатичних теократа, или да су муслимани на неки начин неспособни живети у слободи и демократији, пишу Харт и Негри.

Револт у арапском свету покренула је висока стопа незапослености, а у средишту побуне били су високо образовани млади људи незадовољни властитом перспективом, дакле они који имају много тога заједничког са студентима који су протестовали у Лондону или Риму.

Иако су се првотни захтеви односили на силазак с власти тирана и ауторитарних влада, иза њих се могло једноставно исчитати да млади желе не само бољи живот, рад, социјална и општа права, већ и да буду они који ће владати.

Организација побуне није имала једног лидера. Традиционална опозиција могла је суделовати у револту, но не и њим руководити, што се видело у Египту. Млади и образовани научили су се користити снагом друштвених мрежа, попут Facebookа, You Tuba или Twittera.

Наравно, побуне не морају увек имати и позитивни исход, истичу Харт и Негри. Тирани их могу угушити у крви, војне хунте остати на власти, традиционална опозиција може покушати “украсти” тековине побуне, али младима је немогуће отети право на живот у којем се могу доказати. Све док таква жеља постоји, побуна наставља живети, закључују аутори текста у “Гардиану”.

Приредила Мирјана Ракеља

(RSE)